Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2019-286
(mr. R.J. Paris, voorzitter en mr. R.E. van Lambalgen, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 3 juli 2018
Ingediend door	: Consument
Tegen	: Van Lanschot N.V., gevestigd te 's-Hertogenbosch, verder te noemen de Bank
Datum uitspraak	: 17 april 2019
Aard uitspraak	: Bindend advies

Samenvatting

De klacht ziet op de verhoging van de renteopslag in 2012 (van 1,25% naar 3%) en in 2017 (naar 4%). Consument is het niet eens met deze verhoging. De Commissie overweegt evenwel dat de verhoging van de renteopslag geen tussentijdse wijziging van een bestaande renteafspraak vormde, maar onderdeel was van een voorstel voor een nieuwe renteafspraak. Hier geldt het principe van de contractsvrijheid. Het stond de Bank dan ook vrij om in 2012 en in 2017 een voorstel te doen dat uitging van een hogere renteopslag. De vordering van Consument wordt afgewezen.

1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar Reglement en op basis van de volgende stukken:

- de klachtbrief van Consument met bijlagen,
- het verweerschrift van de Bank,
- de repliek van Consument en
- de dupliek van de Bank.

De Commissie stelt vast dat partijen hebben gekozen voor bindend advies.

De Commissie stelt vast dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak kan daarom op grond van de stukken worden beslist.

2. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten.

2.1 In december 2007 heeft Consument een hypothecaire geldlening afgesloten bij de Bank voor de financiering van een woning in [Naam land]. Het betrof een Buitenlandhypotheek bestaande uit twee leningdelen van ieder € 150.000,-. Consument heeft gekozen voor de "Variabele KroonRente 5 jaar", bestaande uit de 3-maands EURIBOR verhoogd met een renteopslag van 1,25%.

2.2 In de aktes van geldlening is, voor zover relevant, het volgende bepaald:

Rente **Euribor-rente 5 jaar (Van Lanschot Variabele KroonRente)**
De debiteur is gedurende de juridische looptijd een nominale rente per jaar verschuldigd gelijk aan 1,25 % boven de driemaands EURIBOR-rente, welke rente ingaat op de verstrekkingsdatum van de geldlening, die datum inbegrepen. De rente dient te worden

(…)

Juridische looptijd
Deze geldlening heeft een juridische looptijd van 60 maanden, te vermeerderen met de periode die gelegen is tussen de verstrekkingsdatum van de geldlening en de eerste dag van de daaropvolgende maand en eindigt derhalve op 31 december 2012.

Economische looptijd
Deze geldlening heeft een economische looptijd van 360 maanden, hetgeen inhoudt dat de geldlening in zijn geheel dient te zijn terugbetaald op 31 december 2037, tenzij partijen overeenkomen de looptijd te verlengen voor het geheel of een gedeelte van de geldlening.

Continuatie
Het uit hoofde van deze geldlening verschuldigde is aan het einde van de juridische looptijd in zijn geheel opeisbaar behoudens continuatie op alsdan vast te stellen rentecondities. Wenst de bank of de debiteur de geldlening na de einddatum niet te verlengen, dan is hij verplicht uiterlijk één maand voor de einddatum hiervan kennis te geven bij gebreke waarvan de geldlening geacht wordt stilzwijgend te worden gecontinueerd voor een periode van vijf jaar, die begint te lopen op genoemde einddatum tegen het alsdan voor de debiteur van toepassing zijnde percentage van vijf jaar vast.

2.3 Op 28 december 2012 heeft de Bank Consument een continuatievoorstel gestuurd. Consument kon daarbij kiezen voor een nieuwe rentevorm en een nieuwe renteloopti jd. Een van de opties was de “Variabele KroonRente 5 jaar”, bestaande uit de 3-maands EURIBOR verhoogd met een renteopslag van 3%.

2.4 In 2017 heeft de Bank Consument een voorstel gestuurd voor een nieuwe rentevorm en een nieuwe renteloopti jd per 1 januari 2018. Dit voorstel ging uit van de 3-maands EURIBOR met een renteopslag van 4%.

3. Vordering, klacht en verweer

Vordering Consument

3.1 Consument vordert dat de Bank wordt veroordeeld tot betaling van een bedrag van € 30.000,-, vermeerderd met wettelijke rente over een bedrag van € 25.000,-.

3.2 Volgens Consument is dit bedrag is door hem onverschuldigd betaald aan de Bank. De Bank heeft namelijk ten onrechte de renteopslag verhoogd, waardoor Consument te veel rente heeft betaald aan de Bank.

De verhogingen van de renteopslag in 2012 (van 1,25% naar 3%) en in 2017 (naar 4%) zijn volgens Consument onterecht. Ten eerste heeft de Bank niet de bevoegdheid om de renteopslag te verhogen. Er is namelijk geen contractuele grondslag. Ten tweede is de verhoging van de renteopslag in strijd met de bancaire zorgplicht. Consument verwijst daarbij naar de uitspraak van de rechtbank Zeeland-West-Brabant van 14 maart 2018, ECLI:NL:RBZWB:2018:1603.

Verweer van de Bank

3.3 De Bank heeft de stellingen van Consument gemotiveerd weersproken. Voor zover nodig zal de Commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

4. Beoordeling

4.1 De klacht ziet op de verhoging van de renteopslag in 2012 (van 1,25% naar 3%) en in 2017 (naar 4%). Consument is het om twee redenen niet eens met deze verhoging: ten eerste zou de Bank niet bevoegd zijn om de renteopslag te verhogen en ten tweede zou de verhoging in strijd zijn met de bancaire zorgplicht. De Commissie zal beide vraagpunten hieronder behandelen.

Was de Bank bevoegd om de renteopslag te verhogen?

4.2 De Commissie merkt allereerst op dat het in het onderhavige geval niet gaat om een *tussentijdse* wijziging van de renteopslag. De verhoging van de renteopslag in 2012 vond immers niet plaats *tijdens* de overeengekomen rentelooptijd van vijf jaar; de hogere renteopslag gold voor *de nieuwe rentelooptijd* (in geval van continuatie van de geldlening). Hetzelfde geldt voor de verhoging van de renteopslag in 2017.

4.3 Wat betreft de stelling van Consument dat partijen een vaste renteopslag zijn overeengekomen (en dat de Bank daarom niet bevoegd was om de renteopslag te verhogen), overweegt de Commissie als volgt. Uit de akte van geldlening blijkt dat partijen in 2007 een juridische looptijd van vijf jaar en een economische looptijd van 30 jaar zijn overeengekomen. Anders dan Consument lijkt te menen, zijn partijen niet overeengekomen dat de renteopslag gedurende de gehele *economische* looptijd van de geldlening (van 30 jaar) gelijk zou blijven. Er is enkel overeengekomen dat de renteopslag gedurende de *juridische* looptijd (van vijf jaar) 1,25% zou bedragen.

4.4 Voorts is afgesproken dat Consument aan het einde van de juridische looptijd van vijf jaar de geldlening (zonder vergoeding) zou kunnen aflossen of zou kunnen continueren *op alsdan vast te stellen rentecondities*. In dat kader heeft de Bank Consument eind 2012 en in 2017 een continuatievoorstel gestuurd.

Het staat de Bank vrij om Consument een voorstel te doen dat uitgaat van een hogere renteopslag dan in 2007. Hier geldt immers het principe van contractsvrijheid. Bovendien hoefde Consument deze voorstellen niet te accepteren. Hij had ervoor kunnen kiezen om op dat moment de geldlening (zonder vergoeding) over te sluiten.

4.5 In dat verband stelt Consument dat hij feitelijk gezien geen keuze had. De woning is namelijk in [Naam land] gelegen en niet elke bank is bereid om een financiering te verstrekken voor een woning in het buitenland. Voorts brengt het afsluiten van een nieuwe hypothecaire financiering extra kosten met zich mee. De Commissie overweegt als volgt. Zoals de Bank terecht heeft aangegeven, is zij niet de enige aanbieder van financieringen voor buitenlands onroerend goed. En dat aan het afsluiten van een nieuwe hypothecaire financiering kosten zijn verbonden, betekent niet dat oversluiten daardoor onmogelijk is.

4.6 Kortom: de verhoging van de renteopslag vormde geen wijziging van een *bestaande* renteafspraak, maar was onderdeel van een voorstel voor een *nieuwe* renteafspraak. Het stond de Bank dan ook vrij om in 2012 en in 2017 een voorstel te doen dat uitging van een hogere renteopslag. De stelling van Consument dat de Bank niet bevoegd was om de renteopslag te verhogen, slaagt daarom niet.

Is de verhoging van de renteopslag in strijd met de bancaire zorgplicht dan wel anderszins onaanvaardbaar?

4.7 Consument verwijst in dit kader naar de uitspraak van de rechtbank Zeeland-West-Brabant van 14 maart 2018, ECLI:NL:RBZWB:2018:1603. In deze uitspraak heeft de rechtbank overwogen dat de bevoegdheid om de renteopslag tussentijds eenzijdig te wijzigen, begrensd wordt door de bancaire zorgplicht. In het onderhavige geval gaat het evenwel niet om een tussentijdse wijziging van de renteopslag. Om die reden is – anders dan Consument meent – de uitspraak van de rechtbank Zeeland-West-Brabant niet van belang voor de beoordeling van het onderhavige geschil.

4.8 Voorts heeft Consument gesteld dat de verhoging van de renteopslag onredelijk is en dat de Bank onvoldoende gemotiveerd heeft waarom zij de renteopslag heeft verhoogd. De Bank heeft in haar verweerschrift aangegeven dat de hoogte van de renteopslag wordt bepaald door verschillende componenten (waaronder een kapitaalopslag, een opslag voor dienstverleningskosten, een winstopslag en een opslag in verband met het feit dat het onderpand in het buitenland is gelegen) en dat die componenten in de loop der tijd hebben gezorgd voor een hogere renteopslag. Naar het oordeel van de Commissie is deze motivering inderdaad zeer summier, maar de verhoging van de renteopslag is daarom nog niet onaanvaardbaar.

Mede gezien het feit dat Consument de keuze had om het continuatievoorstel (en dus de hogere renteopslag) wel of niet te accepteren, kan de verhoging van de renteopslag in dit geval niet onaanvaardbaar worden geacht.

Conclusie

4.9 Gelet op het voorgaande is de klacht van Consument ongegrond. Zijn vordering dient daarom te worden afgewezen.

4.10 Tot slot merkt de Commissie op dat de Bank een beroep heeft gedaan op rechtsverwerking, in het bijzonder ten aanzien van het in 2012 aangeboden en door Consument geaccepteerde voorstel. Nu de Commissie evenwel al tot de slotsom is gekomen dat de klacht van Consument ongegrond is, behoeft dit verweer van de Bank geen bespreking meer.

5. Beslissing

De Commissie wijst de vordering van Consument af.

In artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van bindende beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor www.kifid.nl/consumenten/hoe-wordt-uw-klacht-behandeld.

U kunt, binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak, bij de Voorzitter van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening schriftelijk een verzoek indienen tot herstel van kennelijke vergissingen in de uitspraak. U moet daarbij met name denken aan correctie van reken- of schrijffouten en verbetering van namen en data. De volledige procedure met de termijnen die daarbij in acht moeten worden genomen staat beschreven in artikel 40 van het Reglement.